

Nr 224.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag angående ändrad lydelse av 10, 23, 51 och 73 §§ sjömanslagen den 15 juni 1922 (nr 270); given Stockholms slott den 12 mars 1938.

Under återopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag angående ändrad lydelse av 10, 23, 51 och 73 §§ sjömanslagen den 15 juni 1922.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

K. G. Westman.

Förslag

till

Lag

angående ändrad lydelse av 10, 23, 51 och 73 §§ sjömanslagen den 15 juni 1922 (nr 270).

Härigenom förordnas, att 10, 23, 51 och 73 §§ sjömanslagen den 15 juni 1922¹ skola, 10, 51 och 73 §§ i nedan angivna delar, erhålla följande ändrade lydelse:

10 §.

Minderårig under femton år må ej användas i skeppstjänst.

I eldartzjänst — — — års ålder.

Å fartyg — — — års ålder.

Å fartyg i fart väster om linjen Hanstholm—Lindesnäs och bortom Cuxhaven må minderårig under sexton år under tiden mellan klockan 20 och klockan 8 ej användas i skeppstjänst i vidare mån än att han under nämnda tid erhåller en sammanhängande vilotid av minst nio timmar. Vad här sagts skall dock icke utgöra hinder för den minderåriges nyttjande till skeppstjänst av följande slag, nämligen

a) skeppstjänst som ovillkorligen erfordras med hänsyn till hotande fara för fartyg, liv eller gods;

b) skeppstjänst som erfordras för lämnande av hjälp varom i 34 a, 223 eller 223 a § sjölagen sägs;

c) deltagande i sådana övningar med bärgnings- och eldsläckningsredskap samt andra säkerhetsanordningar som i enlighet med vad därom särskilt stadgas varda anställda;

d) skeppstjänst som erfordras för vidtagande av åtgärd som blivit påbjuden av tull- eller hälsovårdsmyndighet;

e) skeppstjänst som föranledes däraf att besättningen blivit under pågående resa förminskad.

Från stadgandet i första stycket, såvitt angår minderårig som uppnått fjorton års ålder, samt från vad i tredje stycket finnes stadgat äger Konungen, eller den myndighet åt vilken Konungen må hava uppdragit prövnungen därutinnan, för särskilda fall medgiva undantag.

23 §.

Varder besättningen under resa förminskad, skall därigenom inbesparad hyra för den tid fartyget är till sjöss fördelas mellan de kvarblivna i för-

¹ Senaste lydelse av 10 och 73 §§ se 1925:49.

hållande till det ökade arbete envar fått vidkännas, dock allenast i mån som de icke åtnjutit ersättning härför såsom för övertidsarbete enligt vad därom är särskilt stadgat.

51 §.

Sjöman skall — — — från skeppsbord.

Under fartygs uppehåll i hamn eller eljest å säker ankarplats må sjöman icke vägras tillstånd att under fritid gå i land, såvida ej sjömannens kvarstannande ombord är av behovet påkallat med hänsyn till fartygets, lastens eller de ombordvarandes säkerhet, fullgörandet av nödvändig skeppstjänst eller fartygets förestående avresa eller förhalning.

Under dylikt uppehåll skall sjöman, på därom av honom gjord framställning, beredas tillfälle att för egna angelägenheters ordnande en gång i månaden å dag då affärs- och expeditiionslokaler hållas öppna vistas i land under tiden efter klockan 12, eller under annan tid varom överenskommelse träffats. Överstiger icke fartygets oavbrutna uppehåll fyrtioåtta timmar, må dock sådant landlov kunna påfordras allenast såvida fartygets avgång ej därigenom fördröjes.

Där så lämpligen kan ske, äger sjömannen rätt att i fall som avses i andra och tredje styckena kostnadsfritt anlita fartygets båtar för att komma i land.

Varder sjöman — — — underrätta befälhavaren.

73 §.

Befälhavare eller — — — med böter:

1. om han — — — konsuls beslut;
6. om han vägrar någon utan laga skäl tillstånd att gå i land enligt bestämmelserna i 51 §;

7. om han — — — omförmäld rapport.

Lika med — — — och vilja.

Har i — — — femtio kronor.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1939.

Utan hinder av vad i 10 § första stycket finnes stadgat må den som vid tiden för lagens ikraftträdande användes i skeppstjänst fortfarande användas i sådan tjänst.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Majestät Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 17 december 1937.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, ENGBERG, SKÖLD, NILSSON, QUENSEL, FORSLUND.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Westman, anför efter gemensam beredning med cheferna för social- och handelsdepartementen:

Chefen för handelsdepartementet har förut denna dag anmält fråga om reglering av sjöfolkets arbetstid och därmed sammanhängande spörsmål. Han har därvid även redogjort för vissa ändringar i sjömanslagen som skulle erfordras för Sveriges anslutning till två i Genève den 24 oktober 1936 av internationella arbetsorganisationens generalkonferens å dess tjugoförsta och tjuogoandra sessioner (fjärde och femte sjöfartskonferenserna) såsom förslag antagna konventioner angående arbetstid och bemanning å fartyg, respektive fastställande av minimiålder för barns användande i arbete till sjöss, eller som eljest befunnits påkallade i samband med den lagstiftning rörande arbetstiden å fartyg vartill bemälda departementschef framlagt förslag.

Förslag till de sålunda erforderliga ändringarna i sjömanslagen, avseende 10, 23, 51 och 73 §§, ankommer på justitiedepartementets handläggning och torde nu få anmälas.

Ifrågavarande lagändringar hava med ett undantag föreslagits av 1936 års sjöarbetstids- och bemanningssakkunniga, varefter kommerskollegium och socialstyrelsen, som i ärendet hört vederbörande sjöfartsorganisationer m. fl., yttrat sig däröver i gemensamt utlåtande den 12 juni 1937. Det nyssnämnda undantaget gäller förslag till ändring av stadgandet i näst sista stycket av 73 §, vilket framlagts av kommerskollegium i samband med särskild, på begäran av 1935 års riksdag (skrivelse nr 291) anbefalld utredning rörande utvidgning av redares ansvar för delaktighet i befälhavares förseelse.

Beträffande förslagens innebörd samt innehållet i de avgivna yttrandena får jag hänvisa till chefens för handelsdepartementet redogörelse. I enlighet med vad nämnda departementschef därvid anfört har inom justitiedepartementet upprättats förslag till *lag angående ändrad lydelse av 10, 23, 51 och 73 §§ sjömanslagen den 15 juni 1922 (nr 270)*.

Föredraganden hemställer, att lagrådets utlåtande över berörda lagförslag, av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar, måtte för det i § 87 rege-
ringsformen omförmälda ändamål inhämtas genom utdrag av protokollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemstäl-
lan bifaller Hans Majestät Konungen.

Ur protokollet:
Ragnar Kihlgren.

Förslag

till

lag angående ändrad lydelse av 10, 23, 51 och 73 §§ sjömanslagen den 15 juni 1922 (nr 270).¹

Härigenom förordnas, att 10, 23, 51 och 73 §§ sjömanslagen den 15 juni 1922¹ skola, 10, 51 och 73 §§ i nedan angivna delar, erhålla följande ändrade lydelse:

10 §.

Minderårig under femton år må ej användas i skeppstjänst.

I eldartzjänst — — — års ålder.

Å fartyg — — — års ålder.

Å fartyg i fart väster om linjen Hanstholm—Lindesnäs och bortom Cuxhaven må minderårig under sexton år under tiden mellan klockan 20 och klockan 8 ej användas i skeppstjänst i vidare mån än att han under nämnda tid beredes en sammanhängande vilotid av minst nio timmar. Vad här sagts skall dock icke utgöra hinder för den minderåriges nyttjande till skeppstjänst av följande slag, nämligen

- a) skeppstjänst som ovillkorligen erfordras med hänsyn till hotande fara för fartyg, liv eller gods;
- b) skeppstjänst som erfordras för lämnande av hjälp varom i 34 a, 223 eller 223 a § sjölagen sägs;
- c) deltagande i sådana övningar med bärgnings- och eldsläckningsredskap samt andra säkerhetsanordningar som i enlighet med vad därom särskilt stadgas varda anställda;
- d) skeppstjänst som erfordras för vidtagande av åtgärd som blivit påbuden av tull- eller hälsovårdsmyndighet;
- e) skeppstjänst som föranledes därav att besättningen blivit under pågående resa förminskad.

Från stadgandet i första stycket, såvitt angår minderårig som uppnått fjorton års ålder, samt från vad i tredje stycket finnes stadgat äger Konungen, eller den myndighet åt vilken Konungen må hava uppdragit prövningsdärutinnan, för särskilda fall medgiva undantag.

23 §.

Varder besättningen under resa förminskad, skall därigenom inbesparad hyra för den tid fartyget är till sjöss fördelas mellan de kvarblivna i för-

¹ Senaste lydelse av 10 och 73 §§ se 1925: 49.

hållande till det ökade arbete envar fått vidkännas, dock allenast i mån som de icke åtnjutit ersättning härför såsom för övertidsarbete enligt vad därom är särskilt stadgat.

51 §.

Sjöman skall — — — från skeppsbord.

Under fartygs uppehåll i hamn eller eljest å säker ankarplats må sjöman icke vägras tillstånd att under fritid gå i land, såvida ej sjömannens kvarstannande ombord är av behovet påkallat med hänsyn till fartygets, lastens eller de ombordvarandes säkerhet, fullgörandet av nödvändig skeppstjänst eller fartygets förestående avresa eller förhalning.

Under dylikt uppehåll skall sjöman, på därom av honom gjord framställning, beredas tillfälle att för egna angelägenheter ordnande en gång i månaden å dag då affärs- och expeditiionslokaler hållas öppna vistas i land under tiden efter klockan 12, eller under annan tid varom överenskommelse träffats. Överstiger icke fartygets oavbrutna uppehåll fyrtioåtta timmar, må dock sådant landlov kunna påfordras allenast såvida fartygets avgång ej därigenom fördröjes.

Där så lämpligen kan ske, äger sjömannen rätt att i fall som avses i andra och tredje styckena kostnadsfritt anlita fartygets båtar för att komma i land.

Varder sjöman — — — underrätta befälhavaren.

73 §.

Befälhavare eller — — — med böter:

1. om han — — — konsuls beslut;
6. om han vägrar någon utan laga skäl tillstånd att gå i land enligt bestämmelserna i 51 §;
7. om han — — — omförmäld rapport.

Lika med befälhavare straffes redare, där omständigheterna göra sannolikt att förseelse varom i 1, 5 eller 7 förmäles skett med hans vetskap och vilja.

Har i — — — femtio kronor.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1939.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 8 mars 1938.

N ä r v a r a n d e:

justitierådet AFZELIUS,
regeringsrådet ASCHAN,
justitieråden FORSBERG,
SANDSTRÖM.

Enligt lagrådet den 3 januari 1938 tillhandakommet utdrag av protokoll över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 17 december 1937, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas över upprättat förslag till *lag angående ändrad lydelse av 10, 23, 51 och 73 §§ sjömanslagen den 15 juni 1922 (nr 270)*.

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, hade inför lagrådet föredragits av sekreteraren Gunnar Böös.

Lagrådet yttrade:

För att möjliggöra ratifikation av en internationell konvention gjordes genom lag den 27 februari 1925 i 10 § sjömanslagen den ändring, att beträffande fartyg i viss fart minimiåldern för minderårigs användande såsom eldare eller kollämpare, förut sexton år, fastställdes till aderton år, med rätt för Kungl. Maj:t att för särskilt fall medgiva undantag från vad sålunda stadgats. Vid remissen till lagrådet (jfr Nytt Juridiskt Arkiv avd. II årg. 1925 art. 16 nr 63) yttrade chefen för justitiedepartementet: »I likhet med vad som skedde, när bestämmelser om minimiålder för sjöfolk först infördes i sjölagen, synes i en övergångsbestämmelse böra medgivas rätt att även efter tiden för lagens ikraftträdande använda minderårig person under aderton år såsom eldare eller kollämpare, därest han vid nämnda tidpunkt användes i sådan tjänst.» En bestämmelse i enlighet med detta uttalande blev ock upptagen i lagens slutstadgande. När nu under jämförliga förhållanden föreslås lagändring i ändamål att höja minimiåldern för minderårigs användande i skeppstjänst, torde av samma skäl, som tidigare fått gälla, till den nya lydelsen av 10 § första stycket böra anslutas övergångsbestämmelse av motsvarande innehåll.

Under hänvisning till sitt denna dag avgivna yttrande över förslag till sjöarbetstidslag hemställer lagrådet, att nuvarande lydelse av 73 § andra stycket i sjömanslagen bibehålles oförändrad.

I övrigt föranleder remitterade förslaget ej erinran.

Ur protokollet:

Wilhelm von Schwerin.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 12 mars 1938.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, ENGBERG, SKÖLD, NILSSON, QUENSEL, FORSLUND.

Efter gemensam beredning med cheferna för social- och handelsdepartementen anmäler chefen för justitiedepartementet, statsrådet Westman, lagrådets den 8 mars 1938 avgivna utlåtande över det till lagrådet den 17 december 1937 remitterade förslaget till lag angående ändrad lydelse av 10, 23, 51 och 73 §§ sjömanslagen den 15 juni 1922 (nr 270).

Efter redogörelse för utlåtandet anför föredraganden:

»Vad lagrådet anfört därom att till den föreslagna nya lydelsen av 10 § första stycket borde anslutas viss övergångsbestämmelse synes böra iakttagas. Därjämte torde i enlighet med lagrådets hemställan nuvarande lydelse av 73 § andra stycket böra bibehållas oförändrad. Förutom nu angivna ändringar i förslaget bör i 10 § vidtagas en mindre redaktionell jämkning.»

Föredraganden hemställer här efter, att det sålunda ändrade lagförslaget måtte jämlikt § 87 regeringsformen genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Tage Evers.